Opis wybranych układów fizykochemicznych w stanie nierównowagi termodynamicznej

Rafał Staroszczyk promotor: dr Piotr Weber

Politechnika Gdańska

2 czerwca 2023

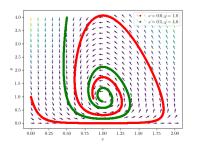
Spis treści

Cel pracy

- Przedstawienie teorii termodynamiki nierównowagowej, kinetyki reakcji chemicznych oraz modeli reakcji oscylacyjnych
- Analiza teoretyczna modeli reakcji chemicznych oscylacyjnych
- Symulacja numeryczna tych modeli

Model Lotki

Historycznie pierwszy model, który można zastosować do reakcji chemicznych oscylacyjnych. Oryginalnie użyty do modelowania populacji.

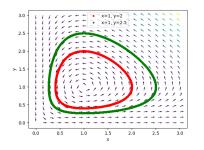
Równania reakcji

$$\begin{array}{c} A \xrightarrow{k_1} X \\ X + Y \xrightarrow{k_2} 2Y \\ Y \xrightarrow{k_3} produkty \end{array}$$

$$\frac{\mathrm{d}x}{\mathrm{d}\tau} = \mathbf{a} - \mathbf{a}\mathbf{x}\mathbf{y}$$
$$\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}\tau} = \mathbf{x}\mathbf{y} - \mathbf{y}$$

Model Lotki-Volterry

Modyfikacja modelu Lotki z autokatalizą. Wykres fazowy jest zawsze torem zamkniętym.

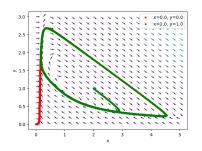
Równania reakcji

$$\begin{array}{c} A + X \xrightarrow{k_1} 2 X \\ X + Y \xrightarrow{k_2} 2 Y \\ Y \xrightarrow{k_3} \text{produkty} \end{array}$$

$$\frac{\mathrm{d}x}{\mathrm{d}\tau} = ax - axy$$
$$\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}\tau} = xy - y$$

Model bruskelator

Równania reakcji

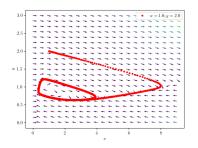
$$\begin{array}{c} A \xrightarrow{k_1} X \\ 2X + Y \xrightarrow{k_2} 3X \\ B + X \xrightarrow{k_3} D + Y \\ X \xrightarrow{k_4} E \end{array}$$

$$\frac{\mathrm{d}x}{\mathrm{d}\tau} = 1 + ax^2y - ax - x$$
$$\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}\tau} = -bx^2y + bx$$

Model bruskelator ogólny

Uogólniona wersja modelu bruskelator, w których każda z reakcji jest odwracalna.

Równania reakcji

$$A \xrightarrow[k_{-1}]{k_{-1}} X$$

$$2X + Y \xrightarrow[k_{-2}]{k_{-2}} 3X$$

$$B + X \xrightarrow[k_{-3}]{k_{-3}} D + Y$$

$$X \xrightarrow[k_{-4}]{k_{-4}} E$$

$$\frac{\mathrm{d}x}{\mathrm{d}\tau} = 1 + ax^2y - ax - x$$
$$-cx - bc^3 + by + c$$
$$\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}\tau} = -bx^2y + bx + dx^3 - dy$$

Produkcja entropii

Źródło produkcji entropii

$$\sigma = J_{U} \cdot \nabla \left(\frac{1}{T}\right) - \sum_{i} J_{i} \cdot \nabla \left(\frac{\mu_{i}}{T}\right) + \sum_{r} \frac{A_{r}}{T} \frac{\mathrm{d}\xi_{r}}{\mathrm{d}t}$$

(a) Reakcja Biełousowa-Żabotyńskiego

(b) Komórki Bénarda